

เลือกตั้งท้องถิ่นแบบสร้างสรรค์บนชัยชนะของทุกคน:

กรณีการเลือกตั้งท้องถิ่นสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง นายองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ

ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์

จารุวรรณ แก้วมะโน

ในที่สุดก็ถึงเวลาของการเลือกตั้งระดับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แล้ว ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้กำหนดให้วันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน 2564 เป็นวันเลือกตั้งนายก อบต. และ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นโอกาสที่สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จะได้นำแนวคิดและกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงไปดำเนินการในจังหวัดชัยภูมิอีกครั้ง ต่อเนื่องจากการเลือกตั้งระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและระดับเทศบาล

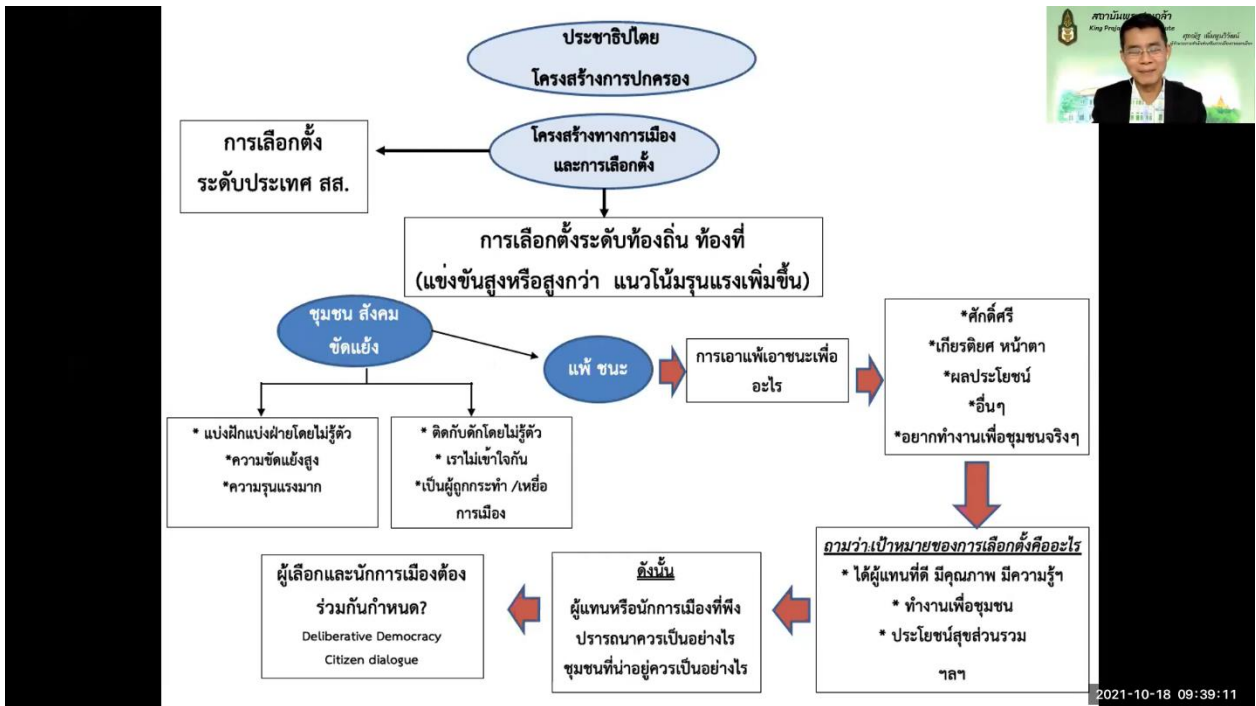
โดยที่ผ่านมาโครงการส่งเสริมการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ได้รับความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และประชาชนเป็นอย่างดี จุดเด่นของโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง คือการนำแนวคิดของ “ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ” (Deliberative Democracy) ไปสู่การปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายหรือความต้องการของชุมชนต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้ที่เข้ามาเป็นผู้บริหาร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีการพูดคุยและปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มากกว่าที่จะให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมานั่งฟังฝ่ายเดียวเหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติกันมา และที่สำคัญคือมาสร้างการเมืองใหม่ที่ไม่วุ่นวายและไม่ซื้อสิทธิขายเสียงร่วมกัน ภายใต้แนวคิดนี้ประชาชนหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้มีส่วนร่วมมากขึ้นในระบอบประชาธิปไตย โดยไม่เพียงแค่ว่าไปที่คูหาและลงคะแนนเสียงเท่านั้น แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถที่จะเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนและคุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่นที่พวกเขาพึงปรารถนาได้อีกด้วย และจากการดำเนินการที่ผ่านมาทั้งในระดับ อบจ.และเทศบาล พบว่า ร้อยละ 97 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงสามารถสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนและลดการซื้อสิทธิขายเสียงได้จริง และเสนอว่าเพื่อให้เกิดความสำเร็จในวงกว้างและยั่งยืน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องดำเนินโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงอย่างต่อเนื่องจริงจัง

การส่งเสริมการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในระดับ อบต. ครั้งนี้ ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้โครงการขยายพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น โดยมีการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการรณรงค์ไม่ซื้อสิทธิขายเสียงผ่านระบบ Zoom Application ซึ่งสอดคล้องกับการป้องกันโรคระบาดโควิด 19 ซึ่งจะต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) สำหรับแนวทางการส่งเสริมการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในระดับ อบต. ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนภาพรวมทั้ง 106 อบต.และส่วนเฉพาะเจาะจงพื้นที่ 3 ตำบล

ส่วนภาพรวม มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ กฎหมายการเลือกตั้ง ความสมานฉันท์และการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยมุ่งดำเนินการกับ อบต. ทั้ง 106 แห่งในจังหวัดชัยภูมิ ตลอดจนกระตุ้นสำนึกความเป็นพลเมืองที่เห็นแก่ประโยชน์

ส่วนรวมและความสำคัญของการเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ผ่านระบบออนไลน์ด้วย Zoom แอปพลิเคชัน

ส่วนเฉพาะเจาะจง มีเป้าหมายเพื่อสร้างตำบลต้นแบบในเรื่องความสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในพื้นที่ อบต. ที่เคยหรืออาจมีความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการเลือกตั้ง จำนวน 3 แห่ง ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นสำนึกและเปิดโอกาสให้แก่ผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แสวงหาแนวทางการส่งเสริมการเลือกตั้งท้องถิ่นสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง รวมไปถึงกำหนดอนาคตของ อบต. ร่วมกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งผ่านเวทีประชาเสวนา (citizen dialogue) ในพื้นที่จริง

การเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในระดับ อบต. มีขั้นตอนอย่างไร

เริ่มจากสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้ลงพื้นที่พบกับผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2564 เพื่อหารือเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ที่เกิดขึ้นในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2564 ซึ่งแม้จะมีระยะเวลากระชั้นชิด แต่ทั้งสองหน่วยงานก็เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

นอกจากการเข้าพบหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้แทนจากสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้เข้าพบผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ใน อบต. ที่เคยมีการฟ้องร้องในการเลือกตั้งและมีความขัดแย้ง เพื่อเชิญชวนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงจำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย อบต.หนองบัวบาน อ. จตุรัส อบต.นาฝาย และ อ.กุดตุ้ม อ. เมืองชัยภูมิ ในระหว่างวันที่ 20-21 ตุลาคม 2564 ซึ่งได้รับความร่วมมือและยินดีเข้าร่วมโครงการทั้ง 3 ตำบล โดยผู้สมัครตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง และจะมาเข้าร่วมโดยร่วมกิจกรรมสานเสวนาระหว่างผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อรับฟังความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พร้อมทั้งนำเสนอนโยบายของตน ระหว่างวันที่ 10-12 พฤศจิกายน 2564 โดยผลสรุปการสานเสวนาระหว่างผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เกิดขึ้นใน อบต. ทั้ง 3 แห่งจะเป็นอย่างไร สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองจะนำมาถ่ายทอดให้แก่ท่านผู้อ่านได้ทราบต่อไป

เมื่อได้พบทั้งหน่วยงานภาครัฐ และผู้สมัครรับเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว ลำดับต่อมา เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2564 และวันที่ 3 พฤศจิกายน 2564 สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองและ กกต.จังหวัดชัยภูมิ ได้ร่วมกันจัดเวทีให้ความรู้ความเข้าใจผ่านระบบออนไลน์ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายก อบต. และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิทั้ง 106 แห่ง ซึ่งได้รับความสนใจจาก ผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าร่วมเวทีกันอย่างพร้อมเพรียงโดยผู้เข้าร่วมได้สะท้อนความรู้สึกถึงความยินดีที่สถาบันพระปกเกล้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและจัดให้มีโครงการเช่นนี้ และกล่าวแสดงความรู้สึก อาทิ “*ผมไม่เคยเห็นเวทีไหนเป็นแบบนี้*” และ “*ผมพร้อมที่จะเป็น ‘แกะดำ’ ใครไม่ทำแต่ผมจะทำ*”

เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านระบบออนไลน์ครั้งนี้ สามารถเชิญชวนผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งได้มากขึ้น ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายไม่เฉพาะแต่ผู้สมัครนายก อบต. เท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้สมัครตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. ทีมงาน และประชาชนทั่วไปอีกด้วย ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและจบลงด้วยความสมานฉันท์

โดยสรุป ขั้นตอนการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงนั้น มีขั้นตอนหลักอยู่ 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนหลักที่ 1 การเข้าพบผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างความไว้วางใจและสร้างความเข้าใจโครงการให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ขั้นตอนหลักที่ 2 คือ การประชาสัมพันธ์ (citizen dialogue) เพื่อจัดเวทีเสวนาร่วมกันระหว่างผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และจัดเวทีสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ ซึ่งขั้นตอนกระบวนการ

ดำเนินโครงการได้กล่าวไว้อย่างละเอียดในบทความเรื่อง “ขั้นตอนและกระบวนการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ” ผู้สนใจสามารถติดตามอ่านได้จากเว็บไซต์ KPI Corner

แม้หลายฝ่ายอาจมองว่าการแก้ไขปัญหา “การซื้อสิทธิขายเสียง” เป็นเรื่องยากเพราะเป็นวัฒนธรรมเปลี่ยนไม่ได้ ทว่าจากผลการส่งเสริมการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ในจังหวัดชัยภูมิที่ผ่านมา ในการเลือกตั้งท้องถิ่นทั้ง 2 ระดับ ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่าโครงการส่งเสริมการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียงสามารถส่งเสริมการแข่งขันอย่างสร้างสรรค์และเพิ่มความร่วมมือของคนในชุมชนได้ และแท้จริงแล้ว ผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่างก็ไม่ต้องการให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้น แต่ในเมื่อตำแหน่งผู้นำมีได้เพียงหนึ่งเดียว และมีจำนวนที่จำกัด ทำให้ต่างฝ่ายต่างต้องการ “ชัยชนะ” จึงนำไปสู่การแข่งขันฟาดฟันกันทุกวิถีทางเพื่อให้ตัวเอง “ชนะ” โดยลืมนึกไปถึงว่าสิ่งที่ทำนั้นอาจนำมาสู่ความพ่ายแพ้ของชุมชน จนกลายเป็นวังวนของการเลือกตั้งที่ด้อยพัฒนาไปเรื่อย ๆ

จะดีกว่าหรือไม่หากพวกเราทุกคนมา **ร่วมกันเปลี่ยน** การแข่งขันกันอย่างเอาเป็นเอาตายกลายเป็นเป็นความร่วมมือกัน “เลือก” คนดี มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีวินัย ซื่อสัตย์ มีเหตุผล มีจิตสาธารณะ และมีนโยบายที่ดี เข้ามาเป็นผู้นำใน พัฒนาชุมชน โดยการพูดคุยกัน นำเสนอนโยบายอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้น เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งและจัดการซื้อสิทธิขายเสียงกันอย่างจริงจังเสียที

